

være, naar nogle synes at betragte en Forsamling, der er valgt væsentlig paa bred folkekirkelig Basis og bestemt til at afgive en rent saglig Betænkning om Spørgsmaal, som netop den maa have den nødvendige Kompetence til at udtale sig om, som et Udtryk for mørk Reaktion. Det er for mig kun et sørgeligt, men ganske vist interessant Udtryk for, hvor ringe Sans for kirkelig Frihed og kirkelig Hensynsfuldhed der findes i visse Lejre, som til enhver Tid skiltes med deres Frihedsans, men som ganske vist stadig i Praksis kun stiler henimod at baandlægge Kirken og umyndiggøre den under Statens Styrelse. Forhaabentlig vil det danske Folk efterhaanden faa Øjnene op for, at denne Talen om kirkelig Frisindethed er tomt Spilfægteri. Men baade i det andet Ting og her i Folketinget er der udtalt Betænelighed ved Lovforslaget, idet man har ment, at det smager af Kirkedag og tenderer henimod en Kirkedag, og at det derigennem skulde være Udtryk for, at man vilde begrænse den danske Rigsdags Myndighed. Jeg kan her ganske slutte mig til den højtærede Kirkeministers Betegnelse i det andet høje Ting af en saadan Frygt som Spøgefrygt. Ingen tænker paa at fratage den danske Rigsdag noget af dens virkelige Ret; i alt Fald gælder det ikke mit Parti. Jeg kan i Parentes bemærke, at jeg overhovedet ikke kender andre politiske Partier end dem, man har kaldt Generalstrejkepartierne, der faktisk har vist Tilbøjelighed til at lade udenforstaaende øve Tvang overfor Rigsdagens Frihed. Vikonservative er klare over, at Lovgivningen for den danske Folkekirke, saa længe denne er en Statskirke, maa ske ved Rigsdagen, og Rigsdagen staar selvfølgelig frit overfor, hvilke Hensyn den vil tage til eventuelle kirkelige Forslag og Ønsker, ogsaa fra det Udvalg, som Lovforslaget gaar ud paa at nedsætte. Men paa den anden Side har Rigsdagens Lovgivningsret eller rettere sagt dens Omraade ogsaa visse Grænser og Betingelser, som jeg straks skal vende tilbage til. Jeg vil her blot atter præcisere, at vi tænker ikke paa at begrænse Rigsdagens faktiske Lovgivningsret, men vi forstaar heller ikke, at Nedsættelsen af et Udvalg eller dets eventuelle Forslag kan gøre dette.

Paa den anden Side mener vi, at Nedsættelsen af et saadant Udvalg er nødvendig baade af Sømmelighedshensyn og af retslige Hensyn. Naar det derfor blev sagt i Landstinget, at en saadan kirkelig Kommission ikke var nødvendig, eller, som det blev gentaget

her fra socialdemokratisk Side, at de sønderjydske Kirkespørgsmaals Ordning bedst kunde ske indenfor den følgende Rigsdag — der jo nu trods Socialdemokratiets Stilling til Folkeafstemningen vil komme til at omfatte sønderjydske Repræsentanter —, maa jeg protestere. Ligeledes maa jeg protestere imod den Tanke at nedsætte et blandet Udvalg, der altsaa ikke blot bestaar af kirkelige Repræsentanter, som det netop er ønsket fra kirkelig Side. Jeg anser det menighedsvalgte Udvalg praktisk talt for nødvendigt eller uundgaaeligt; aldeles bortset fra de sønderjydske Ønsker er Nedsættelsen af det for mig først og fremmest et simpelt Udtryk for Sømmelighedspligten overfor den danske Folkekirke. Men jeg mener, det er mere, og det hænger sammen med, hvad jeg nylig bemærkede om de faktiske Grænser for Rigsdagens Lovgivningsret i kirkelige Sager. Vort Parti har Gang paa Gang udtalt, at der for os er bestemte Grænser, moralske og retslige, for Rigsdagens Behandling af kirkelige Spørgsmaal. Forhold, der angaar Kirkens indre Liv, navnlig dens Lære og Liturgi, vilde det for os ikke blot være usømmeligt at behandle her paa Rigsdagen, uden at Kirken forud var hørt, men vi mener, at Kirken har Ret til at blive hørt forinden.

Vi fremhævede det stærkt, da Lovforslaget om Kvinders Adgang til Embeder var fremme; vi betonedede det atter ved Forslaget om Præstemangel, og vi vil hævde det, hvis der f. Eks. forelægges Rigsdagen Skolelove, hvorved Folkeskolens gamle kristelige og evangeliske Præg vil blive omformet. Altsaa vi tager denne Stilling ikke blot af et forstaaeligt Sømmelighedshensyn overfor Kirken, heller ikke blot af det praktiske Hensyn, som jeg tillægger den største Værdi, og som jeg haaber maa spille en væsentlig Rolle for enhver samvittighedsfuld Rigsdagsmand, at vi ikke maa være med til herigennem at skabe Splittelse og Splid i Kirken; men vi tager ogsaa denne Stilling, fordi vi mener, at den danske Kirke har grundlovmæssige Rettigheder, der sætter Grænser for Rigsdagens almindelige Speciallovgivning overfor Kirken. Den danske Kirke er grundlovmæssig evangelisk-luthersk, og Højesteret har ved den Kommentar til Dommen over Arboe-Rasmussen, som den lod fremkomme i Tidsskrift for Retsvidenskab 1918, udtrykkelig tilbagevist de uhjemlede Fortolkninger angaaende den berømte Dom af 1916, som gik ud paa, at Grundlovens Indførelse af Trosfrihed